

Decyzja

Prezydium KK

nr 83/15

ws. uwag do XIV sprawozdania Rządu RP z działań podjętych przez Polskę celem wprowadzenia w życie ratyfikowanych postanowień EKS w latach 2010-2013

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące uwagi do przyjętego przez Radę Ministrów XIV sprawozdania z działań podjętych przez Polskę, celem wprowadzenia w życie ratyfikowanych postanowień Europejskiej Karty Społecznej (artykuły 7,8,16,17,19) w latach 2010-2013.

Artykuł 8 – Prawo pracownik do ochrony

Art. 8 ustęp 2

Pytania dodatkowe

Biorąc pod uwagę pytania dodatkowe, zwracamy uwagę na następujące kwestie:

Zgodnie z brzmieniem art. 47 § 2 k.p. w razie rozwiązania z naruszeniem prawa umowy o pracę z pracownicą w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego, pracownikiem będącym ojcem wychowującym dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, przysługuje wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy, pod warunkiem podjęcia pracy przez przywróconego do pracy pracownika. Analogiczne wynagrodzenie przysługuje w wypadku przywrócenia do pracy pracownicy w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego lub pracownikowi będącemu ojcem wychowującym dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, z którymi bezprawnie rozwiązano umowę o pracę bez okresu wypowiedzenia - art. 57 § 2 k.p. Warunkiem uzyskania prawa do wynagrodzenia jest podjęcie pracy w terminie 7 dni od prawomocnego przywrócenia do pracy chyba, że przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika.

Nabycie prawa do wynagrodzenia na podstawie art. 47 albo art. 57 k.p. nie jest uwarunkowane wystąpieniem jakiegokolwiek realnej szkody po stronie pracownika.

W Uchwale Sądu Najwyższego, która zapadła w składzie 7 sędziów z dnia 18 czerwca 2009 r. sygn. (I PZP 2/09) Sąd Najwyższy wskazał, iż pracownik, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, po ustaleniu przez sąd pracy, że wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę na czas nieokreślony było nieuzasadnione lub naruszało przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, nie ma prawa do odszkodowania na

podstawie przepisów Kodeksu cywilnego ponad przysługujące mu na podstawie art. 47 k.p. wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. W konsekwencji, wobec wyczerpujących i zupełnych regulacji prawa pracy w omawianym zakresie nie ma podstaw prawnych ani uzasadnienia do sięgania do przepisów Kodeksu cywilnego przy osądzaniu dalszych lub innych roszczeń odszkodowawczych. W dalszej części uzasadnienia przywołanego wyroku Sąd Najwyższy zaliczył do żądań nadmiernie wygórowanych żądanie przyznania od pracodawcy zadośćuczynienia za krzywdę. „Czasami niektóre roszczenia odszkodowawcze pracowników bywają formułowane w rozmaitych wręcz „interdyscyplinarnych” zakresach, niekiedy wykraczających poza materię prawa pracy, co dotyczy na przykład zgłaszania bezterminowych roszczeń odszkodowawczych z tytułu nienabycia prawa do emerytury w kwotach odpowiadających wysokości tego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, którego pracownik nie uzyskał z powodu niezaliczenia do okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu całego okresu pozostawania bez pracy wskutek wadliwego lub niezgodnego z prawem zwolnienia z pracy. Tymczasem skutki niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę nie powinny polegać na „kreowaniu” rozmaitych roszczeń przez pracownika, tylko dlatego, że czuje się pokrzywdzony utratą zatrudnienia wskutek skorzystania przez pracodawcę ze „zwykłego” wypowiedzenia umowy o pracę.”

W świetle przytoczonych rozważań Sądu Najwyższego uzasadniony jest wniosek, iż przyjęcie możliwości dochodzenia zadośćuczynienia na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, w przypadku przywrócenia do pracy pracownika, z którym rozwiązano umowę o pracę z naruszeniem przepisów, jest wyłączone.

Artykuł 16 – Prawo rodziny do ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej

Politykę wsparcia pieniężnego w ostatnich latach cechuje wysoka niestabilność. W odpowiedzi na Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. (sygn. Akt K38/13) przygotowywane są aktualnie kolejne zmiany prawne budzące sprzeciw środowiska opiekunów. Przyznanie tych świadczeń uzależnione jest od niepodejmowania aktywności zawodowej. Zapomina się, że łączenie wsparcia z tytułu opieki z zakazem aktywności pogłębia wykluczenie społeczne rodzin i nie przyczynia się do polepszenia warunków ich życia.

W Polsce brak jest wsparcia instytucjonalnego – pracownik opiekun zazwyczaj nie spełnia kryterium, aby otrzymać wykwalifikowaną pomoc i móc w tym czasie pracować lub po prostu odpocząć. Musi sam zatrudnić pomoc, na co większości opiekunów nie stać. Kwestia ta łączy się również z postulatem dot. tzw. urlopu wytchnieniowego dla opiekuna. Każdy

opiekun powinien mieć prawo do urlopu wytchnieniowego, a na ten czas powinna być zapewniona opieka całodobowa w domu pomocy lub poprzez wykwalifikowanego opiekuna w miejscu zamieszkania osoby wymagającej opieki.

Obok tego należy stwierdzić, że w systemie brakuje doradztwa, informacji i szkoleń, a tym bardziej działań o charakterze terapeutycznym i integracyjnym dla opiekunów. Niestety projekty ustaw poruszające kwestie opiekunów osób z niepełnosprawnością nie przewidują w tym zakresie żadnych zmian.

Świadczenia rodzinne, a w szczególności zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, które stanowią element polityki społecznej i rodzinnej państwa, powinny stanowić realne wsparcie dla budżetów rodzin. Ze sprawozdania dowiadujemy się, że MPiPS, które jest odpowiedzialne za wdrażanie przepisów oraz realizowanie polityki państwa w tym zakresie, nie prowadziło dotychczas kompleksowej analizy wpływu świadczeń społecznych (w tym świadczeń i dodatków rodzinnych, czy też świadczeń z pomocy społecznej) na sytuację finansową rodzin. Wydaje się to nie tylko zaskakujące, ale również, a może przede wszystkim nieodpowiedzialne, gdyż są to środki w całości pochodzące z budżetu państwa. Jednak ze względu na wysokość tych świadczeń oraz kryteria dochodowe, którymi są obwarowane, nie można uznać ich za mające istotny wpływ na sytuację budżetów rodzin. Pozostawianie kryteriów dochodowych oraz samych świadczeń na skrajnie niskim poziomie powoduje, że polityka państwa w tym zakresie jest całkowicie nieskuteczna. Stało się tak na skutek działań rządu: - zamrożono na blisko 8 lat kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych, - w momencie odmrożenia tych progów, nie zwiększono kwot zasiłków oraz dodatków. Skutek jest taki, że obywatele RP mają systematycznie ograniczony dostęp do pomocy państwa w zakresie świadczeń rodzinnych, a należy pamiętać, że pomoc ta trafia jedynie do rodzin najuboższych, co nie tylko nie ogranicza sfery ubóstwa i wykluczenia społecznego, ale je utrwała i pogłębia.

<i>1.05.2004 – 30.09.2006</i>		<i>1.09.2006 – 31.10.2009</i>		<i>1.11.2009 – 31.10.2012</i>		<i>1.11.2012 – 31.10.2014</i>		<i>1.11.2014 - nadal</i>	
<i>na osobę w rodzinie</i>	<i>na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem</i>	<i>na osobę w rodzinie</i>	<i>na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem</i>	<i>na osobę w rodzinie</i>	<i>na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem</i>	<i>na osobę w rodzinie</i>	<i>na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem</i>	<i>na osobę w rodzinie</i>	<i>na osobę w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem</i>

504 zł	583 zł	504 zł	583 zł	504 zł	583 zł	539 zł	632 zł	574 zł	664 zł
43 zł na 1 i 2 dziecko; 53 zł na 3 dziecko; 66 zł na 4 i kolejne dziecko;		48 zł na dziecko do 5 r. życia; 64 zł na dziecko 5 - 18 lat; 68 zł na dziecko 18 - 24 lata;		68 zł na dziecko do 5 r. życia; 91 zł na dziecko 5 - 18 lat; 98 zł na dziecko 18 - 24 lata;		77 zł na dziecko do 5 r. życia; 106 zł na dziecko 5 - 18 lat; 115 zł na dziecko 18 - 24 lata;		77 zł na dziecko do 5 r. życia; 106 zł na dziecko 5 - 18 lat; 115 zł na dziecko 18 - 24 lata;	

Tab. Świadczenia rodzinne i kryteria dochodowe*

**Opracowanie własne*

Pomoc społeczna - głównym jej celem jest zabezpieczenie przed ryzykiem życia poniżej minimum egzystencji. Poziom minimum egzystencji stanowi skrajne ubóstwo i właściwie pozwala jedynie na przetrwanie na poziomie biologicznym. Jednocześnie, aby uzyskać wsparcie z pomocy społecznej, paradoksalnie nie wystarczy być biednym, gdyż należy spełnić dodatkowe kryteria, takie jak m.in. bezrobocie, bezdomność, niepełnosprawność, czy też ochrona macierzyństwa lub wielodzietność. Pomoc społeczna w Polsce właściwie całkowicie wyklucza tzw. pracujących biednych, którzy na pomoc państwa liczyć nie mogą. Analizując zarówno poziom minimum egzystencji, jak i progów interwencji socjalnej w okresie sprawozdawczym za lata 2010-2013, można zauważyć, że pomoc społeczna nie chroni w wystarczającym stopniu polskich obywateli przed skrajnym ubóstwem.

Tab. Zestawienie minimum egzystencji i kryteriów z pomocy społecznej według typów gospodarstw domowych w latach 2011-2013

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						<i>emeryckich</i>	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
<i>Minimum egzystencji (ME) za 2010r.</i>	472,72 zł	794,20 zł	1.145,64 zł	1253,30 zł	1.607,93 zł	2.069,83 zł	447,54 zł	743,83 zł
<i>Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej (PIS)</i>	477 zł	702 zł	1.053 zł	1.053 zł	1.404 zł	1.755 zł	477 zł	702 zł
<i>Różnica między ME i PIS</i>	+ 4,28	- 92,20	- 92,64	- 200,30	- 203,93	- 314,83	+ 29,46	- 41,83

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						emeryckich	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3- osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Minimum egzystencji (ME) za 2011r.	500,68 zł	842,03 zł	1.212,35 zł	1.328,96 zł	1.702,96 zł	2.193,13 zł	474,20 zł	789,08 zł
Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej (PIS)	477 zł	702 zł	1.053 zł	1.053 zł	1.404 zł	1.755 zł	477 zł	702 zł
Różnica między ME i PIS	- 23,68	- 140,03	- 159,35	- 275,96	- 298,96	- 438,13	+ 2,80	- 87,08

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						emeryckich	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3- osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Minimum egzystencji (ME) za 2012r.	521,11 zł	875,08 zł	1.263,42 zł	1.382,44 zł	1.771,96 zł	2.281 zł	493,96 zł	820,77 zł
Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej do 31.10.2012 (PIS)	477 zł	702 zł	1.053 zł	1.053 zł	1.404 zł	1.755 zł	477 zł	702 zł
Różnica między ME i PIS	- 44,11	- 173,08	- 210,42	- 329,44	- 367,96	- 526,00	- 16,96	- 118,77

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						emeryckich	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3- osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Minimum egzystencji (ME) za 2012r.	521,11 zł	875,08 zł	1263,42 zł	1382,44 zł	1771,96 zł	2.281 zł	493,96 zł	820,77 zł
Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej od 01.11.2012 (PIS)	542 zł	912 zł	1.368 zł	1.368 zł	1.824 zł	2.280 zł	542 zł	912 zł
Różnica między ME i PIS	+ 20,89	+ 36,92	+ 104,58	- 14,44	+ 52,04	- 1,00	+ 48,04	+ 91,23

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						emeryckich	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3- osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Minimum egzystencji (ME) za 2013r.	541,91 zł	911,80 zł	1.319,04 zł	1.442,69 zł	1.850,85 zł	2.382,86 zł	513,87 zł	855,72 zł
Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej (PIS)	542 zł	912 zł	1.368 zł	1.368 zł	1.824 zł	2.280 zł	542 zł	912 zł
Różnica między ME i PIS	+ 0,09	+ 0,20	+ 48,96	- 74,69	- 26,85	- 102,86	+ 28,13	+ 56,28

Wyszczególnienie	Typy gospodarstw domowych: <i>pracowniczych</i>						<i>emeryckich</i>	
	M/K	M + K	M+ K+ DM	M+ K+ DS	M+K+DM+ DS	M+K+ DM+2xDS	M/K	M+K
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3- osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1- osobowe	2- osobowe
Minimum egzystencji (ME) za 2014r.	544,09 zł	913,63 zł	1.321,81 zł	1.446,01 zł	1.855,16 zł	2.388,56 zł	515,43 zł	856,32 zł
Obowiązujące kryteria w pomocy społecznej (PIS)	542 zł	912 zł	1.368 zł	1.368 zł	1.824 zł	2.280 zł	542 zł	912 zł
Różnica między ME i PIS	- 2,09	- 1,63	+ 46,19	- 78,01	- 31,16	- 108,56	+ 26,57	+ 55,68

**Opracowanie własne*

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest realizowane w ramach ustawy od 2005 roku. Ponadto rząd przyjął Krajowy Program na lata 2006-2016, zgodnie z którym, zjawisko przemocy ma być systematycznie diagnozowane i monitorowane. W tym celu, co roku, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej opracowuje sprawozdanie, które powinno być wyczerpującym źródłem wiedzy na temat tego zjawiska. Niestety, co roku, sprawozdanie dotyczy innej kategorii ofiar przemocy. I tak, w roku 2010 skupiono się na przemocy wobec kobiet i mężczyzn, w 2011 już na samych sprawcach przemocy, w 2012 omawiano procedurę „Niebieskiej Karty”, a w 2013 podjęto się ewaluacji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Traktowanie tego problemu w sposób fragmentaryczny powoduje, że dokumentów nie można ze sobą porównać, a więc nie da się monitorować skali zjawiska, co również uniemożliwia ocenę skuteczności wdrażanych procedur.

Sytuacja mieszkaniowa w naszym kraju miała się zmienić dzięki programom wspierania budownictwa społecznego, które były realizowane głównie przez TBS-y. Niestety taka forma nabywania mieszkań nie powiodła się, gdyż program był skierowany do osób o dochodach uniemożliwiających zakup mieszkania na wolnym rynku. Państwo nie buduje tanich mieszkań pod wynajem, a ostatnie pomysły, aby je odkupić od deweloperów i wynająć taniej niż na rynku, też są oderwane od rzeczywistości. Kolejne programy „Rodzina na swoim”, czy też „Mieszkanie dla młodych” nie ułatwiają nabycia mieszkania, natomiast niewątpliwie stanowią pomoc dla deweloperów, którzy mieli problemy ze zbyciem lokali. Brak mieszkań komunalnych, których liczba systematycznie spada, zbyt drogie kredyty, wygórowane ceny mieszkań oraz umowy śmieciowe, właściwie uniemożliwiają zakup mieszkania, co w przyszłości może skutkować wzrostem zjawiska bezdomności.

Artykuł 19 – Prawo pracowników migrujących i ich rodzin do ochrony i pomocy

Negatywnie należy ocenić brak danych dotyczących zasad stosowania przez samorządy przy przyznawaniu lokali komunalnych, danych odnośnie liczby pracowników migrujących, którzy skorzystali z takiego zakwaterowania oraz ewentualnych przypadków dyskryminacji. Brak także danych dotyczących wykonywania badań, czy lokal mieszkalny, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, ma wystarczającą powierzchnię. Brakuje wreszcie danych na temat liczby cudzoziemców, którym została przyznana pomoc obrońcy (pełnomocnika) czy tłumacza. W sprawozdaniu nie podano przyczyn zaniechania tego typu działań.

Gdańsk, 26 maja 2015 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek